

La batalla dels científics

Al final d'un any dur, els líders europeus s'enfronten a problemes familiars –com reviure unes economies esgotades, què fer amb l'amenaça russa...–. Però una altra font de descontentament també comença a créixer: el descontentament dels científics d'Europa. El continent de Galileu i Darwin no vol renunciar a la seva gloriosa herència, però últimament els científics tenen dues preocupacions. La primera és un nou pla d'inversions elaborat per la Comissió Europea per reactivar el creixement, que es finança, en part, amb 2,7 milers de milions d'euros que prèviament s'havien assignat al programa Horitzó 2020, el fons de ciència de la UE. La Royal Society, un prestigiós organisme científic del Regne Unit i altres organismes ja s'han queixat de la falta d'inversió.

La segona és el paper de la ciència en la política europea. Fa tres anys, Anne Glover, biòloga molecular d'Escòcia, es va convertir en la primera assessora científica de la UE. També en podria ser l'última. El seu mandat va expirar juntament amb el de l'anterior comissió, i a Jean-Claude Juncker, el nou president, no li ha semblat convenient renovar-lo. Glover, que no va ocupar el càrrec prou temps per assimilar els hàbits diplomàtics de Brussel·les, va destacar per la seva franquesa a l'hora de parlar sobre els organismes modificats genèticament (OMG), i afirmava que els que s'hi oposaven patien "una mena de bogeria". Això va ser massa per a les ONG verdes, que en van exigir la dimissió en una carta a Juncker. Alguns van veure en això el principi de la caiguda de Glover.

La comissió de Juncker, però, ha donat als verds pocs motius d'alegria durant el poc més de sis setmanes que ha estat al càrrec. Recentment els va enfurismar ajornant dues propostes ambientals que feia temps que s'havien planejat. Els problemes de Glover tenien més a veure amb una lluita per aconseguir l'atenció dels buròcrates de la UE.

Fins i tot els més assenyats es preocupen pel senyal que envia la sortida de Glover. Hi ha un munt de reptes polítics al davant: des de la biologia sintètica fins a la intel·ligència artificial passant per

Són els europeus cada vegada més hostils a la ciència i la tecnologia?

Reproduït amb permís de

The
Economist

les aplicacions de nous materials com el grafè. I els conflictes d'Europa sobre els OMG il·lustren els problemes que sorgeixen quan la ciència no està ben integrada en la formulació de polítiques. Tot i els diversos estudis que no troben risc per a la salut humana en el consum d'OGM, només un d'aquests cultius (un tipus de blat de moro) es conrea a la UE, i només en un grapat de països. Sota una nova proposta, els països fins i tot podran negar als agricultors el dret a comprar llavors transgèniques que s'hagin aprovat a escala paneuropea. És estrany que la UE retorni poders als governs nacionals un cop ja els ha adquirit, però els polítics no veien cap altra manera de superar aquest moment d'estancament.

Un altre cas és el de la protecció de dades, que és especialment controvertit a Europa. Després que l'escàndol de l'NSA esclatés als Estats Units, el Parlament Europeu va aprovar regulacions ferotges per consagrar els drets a la privacitat, i això dificulta als investigadors mèdics utilitzar dades personalitzades.

Molts països s'esforcen a trobar la manera de basar les polítiques en la ciència. Però els crítics tenen una preocupació més gran. Es temen que Europa s'aferra desesperadament a velles certeses mentre el canvi tecnològic avança ràpidament. Alguns detecten signes d'aquesta actitud en les tensions entre la UE i les grans empreses de tecnologia. El Tribunal Europeu de Justícia ha obligat Google a considerar l'eliminació d'enllaços a articles a petició de les persones interessades. El Parlament Europeu ha aprovat una resolució no vinculant que insta a la "desagregació" dels grans motors de cerca. Això, insinua un funcio-

nari nord-americà, pot tenir més a veure amb la protecció dels polítics europeus que amb la llei sobre la competència.

No totes les crítiques són justes. La protecció de dades i els OMG no només són simples preocupacions tecnocràtiques, i les normes que els regulen no haurien de recaure en polítics exclusivament interessats a fer quadrar els números. Els europeus tenen diferents punts de vista sobre com s'han d'utilitzar les seves dades o quins són els aliments que volen veure als seus supermercats, i els polítics haurien de reflectir aquestes preocupacions. Els EUA tampoc no són el paradís llibertari que s'imaginarien alguns.

Els nord-americans no són els únics que lamenten la poca valentia de la UE. Marc Walport, el principal assessor científic del Regne Unit, va escriure recentment que a Europa el principi de precaució s'ha desviat d'"una espera de proves a l'aturada actual". A més, Europa té un problema seriós d'innovació. Els polítics habitualment viatgen a Califòrnia per impregnar-se de l'encant de Silicon Valley, però poques vegades actuen per millorar el clima d'inversió al país. Els legisladors celebren els beneficis d'aplicacions com Uber per als consumidors, però estan poc disposats a modificar les lleis que protegeixen els interessats. França acaba de convertir-se en l'últim país a prendre mesures contra Uber. Les petites empreses que busquen diners lluiten per trobar alternatives a uns bancs amb dificultats. Tret dels països nòrdics, cap país de la UE compleix l'objectiu europeu de destinar el 3% del PIB a la investigació i el desenvolupament.

Però també hi ha bones notícies. Les ciutats d'Europa brunzen amb ments intel·ligents i energia empresarial. Conjunts de *start-ups* han aparegut des de Bratislava fins a Barcelona, així com als centres ja establerts de Londres i Berlín. Es beneficiaran de la promesa de Juncker de proposar legislació per completar el mercat únic dels serveis digitals durant el primer semestre del 2015. A més, la UE ha millorat la manera com distribueix els diners als científics. Per descomptat, seria millor tenir més diners. Només el 7% del pressupost de la UE es dedica a Horitzó 2020, en contrast amb el 38% en subsidis agrícoles. Fer revertir aquestes xifres calmaria els escèptics.

Traducció de Paula Arnas Antolí